

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน อำเภอ สันติสุข จังหวัดน่าน” ผู้วิจัยได้เสนอในประเด็นสำคัญจำแนกได้ เป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร 5) ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จำนวน 1,251 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 ราย กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยถือว่าทุกๆ หน่วยหรือทุกๆ สมาชิกในประชากรมีโอกาสจะถูกเลือกเท่าๆกันโดยนำรายชื่อเกษตรกรทั้งหมดมาให้เลขกำกับแล้วทำการจับฉลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ข้อมูล สภาพพื้นฐาน ส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุเฉลี่ย 49.69 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4

2) สภาพด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ อาชีพรองทำสวนยาง มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 35.52 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 16.17 ไร่ สิทธิในการถือครองพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ อายุยางพารา (ก่อนเปิดกรีด) มีพื้นที่เฉลี่ย 12.22 ไร่ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 133,980.35 บาท รายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 110,565.54 บาท รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 55,191.84 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆเฉลี่ย 30,012.20 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,341.82 บาท เกษตรกรใช้ทุนของตนเองในการทำสวนยาง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน แรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 1.99 คน ส่วนการจ้างแรงงานส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน อายุต้นยางที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 9.43 ไร่ พื้นที่ที่ปลูกยางพาราเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ลาดชันเล็กน้อย กรีดยางเฉลี่ย 113.73 วันต่อปี ผลผลิตเฉลี่ย 45.25 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตที่ได้รับเฉลี่ย 2,208.66 กิโลกรัมต่อปี ส่วนใหญ่ขายเป็นยางก้อนถ้วยเฉลี่ย 19.15 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรไม่ได้ทำยางแผ่น ต้นทุนการปลูกยางพารา(ก่อนกรีด) ค่าต้นกล้า เฉลี่ย 3401.17 บาท ค่าจ้างเตรียมพื้นที่เฉลี่ย 1454.83 บาท จ้างแรงงานเฉลี่ย 1321.12 บาท ค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย ยา) เฉลี่ย 1289.91 บาท ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่งผลผลิตไม่มีเนื่องจากยางยังไม่เปิดกรีด ต้นทุนการผลิตก่อนกรีดเฉลี่ย 7484.44 บาท ต้นทุนการปลูกยาง (หลังเปิดกรีด) ค่าจ้างเตรียมพื้นที่เฉลี่ย 1244.44 บาท ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 1178.57 บาท ค่าเคมีภัณฑ์เฉลี่ย 986.67 บาท ค่าจ้างเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 866.67 บาท ค่าขนส่งผลผลิตเฉลี่ย 855.56 บาท ต้นทุนการผลิตหลังเปิดกรีดเฉลี่ย 4444.44 บาท

3) สภาพทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกยางเฉลี่ย 5.60 ปี เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการสนับสนุนจากภาครัฐ

4) การได้รับข้อมูลข่าวสาร การผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกร ได้รับข้อมูลข่าวสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนบุคคล เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารระดับมาก ในประเด็น ผู้นำท้องถิ่น ด้านสื่อกลุ่ม เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลางในประเด็น ประชุม ด้านสื่อมวลชน เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ในประเด็น หอกระจายข่าว

5) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 ปลูกระยะ 3X7 เมตร สาเหตุที่ทำให้ปลูกยางพาราเพราะยางมีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน และได้รับการส่งเสริมจาก สกย. และผ่านการอบรมหลักสูตรการปลูกสวนยาง หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมคือ สกย.

6) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป ได้แก่ การทำแนวกันไฟ ควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยางคือ ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปลูกยางประสบผลสำเร็จ การปลูกไม้กั้นลม ให้ปลูกรอบแนวสวนตามความเหมาะสม การปลูกด้วยต้นยางชำถุง ควรเลือกต้นยางที่มีฉัตรอ่อนเท่านั้น ประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 59 ได้แก่ การเตรียมพื้นที่ ปลูกจะต้องเผาปรนเศษไม้และวัชพืชออกให้มากที่สุด การตัดแต่งกิ่งต้นยางควรทำในช่วงฤดูแล้ง การกรีดน้ำยางควรกรีดถึงเนื้อเยื่อเจริญเพื่อให้ได้น้ำยางดี พืชแซมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในสวนยาง คือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชคลุมดินควรปลูกชนิดเดียวกันทั้งพื้นที่ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5X7 เมตร ต้นตอยาง หมายถึงต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดต่อกับยางพันธุ์ดี

7) ความคิดเห็นการสนับสนุนและการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา

(1) ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น มีดังนี้

ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราในระดับมากที่สุด ได้แก่ การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราในระดับ มาก ได้แก่ การปลูกยางพาราเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราในระดับปานกลาง ได้แก่ การปลูกยางพารามีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำฝน

(2) การได้รับการสนับสนุน พบว่าการ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่ระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การสนับสนุนระดับปานกลาง ได้แก่ การส่งเสริมความรู้เรื่องการปลูกยางพารา การส่งเสริมความรู้เรื่องการดูแลรักษาสวนยาง ระดับน้อย ได้แก่ การประกันราคายาง

(3) การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา ระดับมาก ได้แก่ พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ระดับปานกลาง ได้แก่ การตัดแต่งกิ่งควรตัดในช่วงต้นฤดูฝน

และปลายฤดูฝน ระดับน้อย ได้แก่ การไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืชระหว่างแถวยางไถได้ ในช่วง อายุ 2-3 ปี มีการบันทึกข้อมูล มีการบันทึกต่อเนื่องทุกขั้นตอน

8) ปัญหา ของเกษตรกร

(1) ปัญหาด้านการเตรียมดินของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับ มาก ในประเด็น พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

(2) ปัญหาด้านการปลูกยางของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็น ที่มีความรุนแรง ระดับมาก ได้แก่ ต้องมีการปลูกซ่อม เพราะยางตายมาก

(3) ปัญหาด้านการกำจัดวัชพืชของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็นที่มีความรุนแรงระดับมาก ได้แก่ สารเคมีที่กำจัดวัชพืชราคาแพง

(4) ปัญหาด้านการใส่ปุ๋ยยางพารา พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็นที่มีความรุนแรงมาก ได้แก่ ปุ๋ยเคมีราคาแพง

(5) ปัญหาด้านการกรีดยางพารา พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็น ขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง

(6) ปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน พบว่าโดยภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับมาก ในประเด็น การสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง

9) ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

(1) ด้านความรู้ การผลิตยางพารา พบว่าโดยภาพรวมมีความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริม ระดับมาก ในประเด็น ความต้องการของเกษตรกร ระดับ มากที่สุด ได้แก่ พันธุ์ดีที่เหมาะสม

(2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบว่าโดยภาพรวมความต้องการส่งเสริมสนับสนุน ระดับมาก ในประเด็นความต้องการสนับสนุน ระดับมากที่สุด ได้แก่ การตลาดและตลาดกลางราคายางพารา

10) ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร มีดังนี้

(1) ด้านนโยบาย เนื่องจากในปัจจุบันสถานการณ์ราคายางพาราลดต่ำ ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ และทำให้ยางพาราขายไม่ได้ราคา จึงมีเห็นว่ารัฐควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาเรื่องราคายางพาราลดต่ำ เพื่อที่จะช่วยให้เกษตรกร ไม่ขาดทุนและไม่กระทบต่อเศรษฐกิจ

(2) ด้านการปลูกและบำรุงรักษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ การปลูกยางพาราและการดูแลรักษาให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติในสวน ยางพาราของตนเองได้อย่างถูกวิธี

(3) ด้านการตลาด ด้านการตลาดราคายางพารา รัฐควรมีมาตรการในการ ประกันราคายางพาราเพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง และเพื่อจะได้ แก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำเนื่องจากผลผลิตยางพาราที่ได้นำไปใช้ในประเทศและนำไป จำหน่ายต่างประเทศเป็นอันดับ 1 ของโลก แต่เกษตรกรผู้ผลิตยางพารายางพาราไม่ได้

(4) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม และสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรจะได้นำไปปฏิบัติใน การดูแลรักษาสวนยางพาราของตนเองได้อย่างถูกวิธี

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน อำเภอ สันติสุข จังหวัดน่าน มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลและสภาพด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกยางส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.9 ปี สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นิติยา รักสีล (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการ ส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุเฉลี่ย 41.3 และมีอายุระหว่าง 41-55 ปี ทั้งนี้การที่เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อาจเป็นเพราะในการกรีดยางจะใช้แรงงานเพศชายเป็นหลักและเป็นหัวหน้า ครวเรือนซึ่งมักเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรและเป็นผู้ติดต่อกับทางราชการต่างๆ

เกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 65) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอ ส่องดาว จังหวัดสกลนคร และนิติยา รักสีล (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความ ต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาทำให้เกษตรกรมี พื้นฐานในด้านความรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และทำให้เกิดความเข้าใจในการรับการ ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ สามารถเรียนรู้วิชาการได้

เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพทำไร่ เป็นอาชีพหลัก อาชีพรองคือรับจ้าง ไม่สอดคล้องกับ วิทยา ชันดิยู (2552:45) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรันวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.14) มีอาชีพหลักทำสวนยางพารา และร้อยละ 1.29 เท่านั้น ไม่มีอาชีพรอง เกษตรกรส่วนมากมีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 32.52 ไร่ ไม่สอดคล้องกับ จันสุดา บุตรสีห์ (2550:50) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.1) มีพื้นที่ถือครองจำนวน 16 – 30 ไร่ พื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 16.17 ไร่ ไม่สอดคล้องกับ กนิษฐา วรรณชาติ (2554:70) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขาม จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.60 มีพื้นที่ปลูกยางพาราน้อยกว่า 21 ไร่ สิทธิการถือครองพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองที่ใช้ในการปลูกยางพาราเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ เนื่องจากนำยางพาราไปปลูกทดแทนในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ป่า และเขตป่าสงวน ที่สืบทอดกันมาเป็นรุ่นๆ เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพารายังไม่ได้เปิดกรีดพื้นที่เฉลี่ย 12.22 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่เปิดกรีดแล้วเฉลี่ย 10.33 ไร่ มีรายได้ของครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 133,980.35 บาท รายได้จากการเกษตร เฉลี่ย 110,565.54 บาท รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 55,191.84 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 30,012.20 บาท และรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,341.82 บาท แหล่งเงินทุนในการทำสวนยางใช้ทุนของตนเองเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ ซึ่งเกษตรกรยังไม่ได้เปิดกรีดยางพาราเป็นส่วนใหญ่

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีสมาชิกระหว่าง 3-4 คน แรงงานภาคการเกษตรของเกษตรกรเฉลี่ยที่ 1.99 คน ส่วนใหญ่ไม่จ้างแรงงานเพราะพื้นที่ทำการเกษตรมีไม่มากใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ในการทำการเกษตร เกษตรกรจะทำการผลิตเองโดยใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก เพราะมีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชจากเดิมเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน เปลี่ยนมาเป็นปลูกยางพาราแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม่สอดคล้องกับ สุธาริน แก้วภักิพ (2554:68) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 81.70 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 2 – 3 คน

อายุต้นยางที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 9.43 ปี พื้นที่ที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อนพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เขาลาดชันเล็กน้อย กรีดยางพาราได้เฉลี่ย 113.73 วันต่อปี ผลผลิตยางพาราเฉลี่ย ที่ 2,208.66 กิโลกรัมต่อปีราคาจำหน่ายส่วนใหญ่เกษตรกร

ผลิตยงกอนถั่วย เฉลี่ย 19.15 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรไม่ได้ผลิตยงแผ่นจำหน่ายเพราะขาดความรู้และอุปกรณ์ในการผลิตยงแผ่น

ต้นทุนในการผลิตยงพาราก่อนเปิดกริดของเกษตรกรเฉลี่ย 7,484.44 บาทต่อไร่ ต้นทุนการผลิตหลังเปิดกริดเฉลี่ย 4,444.44 บาทต่อไร่ การทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอ สันติสุข ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ เกษตรกรนำยางไปปลูกเพื่อทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิและลักษณะพื้นที่เป็นเขาลาดชันเล็กน้อย ประสพการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 5.60 ปี การเป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็น สมาชิกกลุ่มร้อยละ 93.4 การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเกษตรกรส่วนมากได้รับการสนับสนุน ด้านความรู้ ร้อยละ 40.6 ประสพการณ์ในการปลูกยางของเกษตรกรมีประสพการณ์น้อยมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ และเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่เข้าไปแทนที่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็น พืชเดิมที่เกษตรกรเคยปลูกที่มีประสพการณ์และมีความคุ้นเคยมากกว่ายางพารา

การได้รับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในภาพรวมระดับปานกลาง ด้านสื่อบุคคล ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น ด้านสื่อกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารทางประชุม ด้านสื่อมวลชน ได้รับข้อมูลข่าวสารทางหอกระจายข่าว การได้รับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นไป ในการประชุมโดยที่ผู้นำชุมชนได้รับการถ่ายทอดมาจากเจ้าหน้าที่และนำมาถ่ายทอดให้กับ เกษตรกรในชุมชน และได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางหอกระจายข่าว และได้นำมาประยุกต์ใช้กับ สภาพพื้นที่ของเกษตรกร และได้รับความรู้โดยผ่านการอบรมจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.2 สภาพการผลิตยงพาราของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 ระยะการปลูกยางพาราส่วนมาก ปลูก 3X7 เมตร มีความสอดคล้องกับ วรรณธิดา เบญจกุล (2556:73) ได้ศึกษาการผลิตยงพาราและ ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกร เกือบทุกราย ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 และปลูกยางพาราระยะระหว่างต้น 3 X 7 เมตร สาเหตุ หลักที่ทำให้ตัดสินใจปลูกยางพาราเพราะยางพารามีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน (ร้อยละ 41.1) ไม่สอดคล้องกับ จันสุดา บุตรสีหัด (2552:56) ศึกษาการผลิตยงกอนถั่วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ตัดสินใจปลูกยางเพราะเห็นว่ามียาราคาผลผลิตดี ได้รับการ ส่งเสริมจากหน่วยงานคือ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) การฝึกอบรม เกี่ยวกับผลิตได้อบรมหลักสูตรการปลูกสวนยาง หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมคือหน่วยงานสำนักงาน กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.)

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการปลูกยางพาราปานกลาง ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด คือ การทำแนวกันไฟ ควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง รองลงมา มีประเด็นที่ตอบถูก คือ เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยางคือช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. และการจัดสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปลูกยางพาราประสบผลสำเร็จ ส่วนประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด มี 2 ประเด็น คือ ต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดี และ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด คือ การทำแนวกันไฟควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง เนื่องจากว่า เกษตรกรที่ทำการปลูกยางพาราได้รับความรู้จาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้ให้ความรู้กับเกษตรกรและให้เกษตรกรฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ปลูกสวนยางเกษตรกรจึงตอบถูก และเกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการจัดทำแนวป้องกันไฟเป็นอย่างดี

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกรองลงมา คือ เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยางคือ ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกยางพาราได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการดูแลรักษาและการกรีดยางพร้อมได้รับการฝึกอบรมในการกรีดยางพาราจาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการอบรมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา จึงทำให้เกษตรกรมีความรู้และได้ฝึกปฏิบัติจริง

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูก รองลงมา เป็นประเด็นที่สาม คือ การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปลูกยางประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการจัดการสวนยางเป็นประเด็นหลักที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางมาถ่ายทอดความรู้ และเน้นย้ำให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญในการจัดการสวนยางอย่างถูกวิธีจึงทำให้เกษตรกรสามารถรับรู้ว่าการจัดการสวนยางมีความสำคัญต่อการปลูกยางพาราให้ประสบผลสำเร็จและให้ต้นยางพาราเจริญเติบโตเปิดกรีดยางได้เร็วขึ้น

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด คือ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร และต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดี เกษตรกรได้รับความรู้จากการถ่ายทอดจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มาถูกต้องแล้ว แต่ว่า การตอบคำถามของเกษตรกรที่ตอบในแบบสอบถาม เอาประสบการณ์ที่เกษตรกรทำมาตอบซึ่ง ผิดกับความรู้ที่ได้รับมา จึงทำให้ตอบผิดใน 2 ประเด็นนี้

2.4 ความคิดเห็นการสนับสนุนและการปฏิบัติของเกษตรกร

2.4.1 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารามากที่สุด คือ การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า และการปลูกยางพาราเป็นการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สอดคล้องกับผลวิจัยในเรื่องการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยการปลูกยางพาราทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2.4.2 ความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุน

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุน ในการส่งเสริมความรู้ เรื่องการปลูกยางพารา การดูแลสวนยาง และการส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน เนื่องจากที่ผ่านมาในการส่งเสริมด้านความรู้ในเรื่องต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่ต่อเนื่องทำให้เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ไม่ต่อเนื่องและใช้วิธีการปฏิบัติ สืบทอดกันมา นำมาปฏิบัติในการดูแลสวนยางของตนเอง

2.4.3 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยาง คือ พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับพื้นที่ และการใส่ปุ๋ยยางพาราใส่ในขณะที่ดินมีความชื้น พอเหมาะ ไม่แห้งหรือเปียกเกินไป เกษตรกรได้รับความรู้ในเรื่องการดูแลการปลูกสวนยางพารา จาก เจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจึงนำไปปฏิบัติในสวนยางของตนเองได้ถูกวิธี

2.5 ปัญหาการผลิตยางพารา

จากการศึกษาพบว่าความรุนแรงของปัญหาในระดับมากของเกษตรกร ได้แก่

2.5.1 ปัญหาด้านการเตรียมดิน ในประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการพังทลายของดิน เนื่องจากพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดเชิงเขา และนำยางพาราไปปลูกทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาจึงเสี่ยงต่อการพังทลายของดิน

2.5.2 ปัญหาด้านการปลูกยางพารา ในประเด็นที่เป็นปัญหา คือ ขาดความรู้เรื่องวิธีการปลูกยางพารา เนื่องจากเป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่และเกษตรกรได้ตัดสินใจปลูกยางเพราะคิดว่าการปลูกยางพารามีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนานและคิดว่ามีตลาดรองรับแน่นอน จึงทำให้ขาดความรู้ในการปลูกยางพาราที่ถูกต้องและให้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่

2.5.3 ปัญหาด้านการกำจัดวัชพืช ในประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ สารเคมีที่กำจัดวัชพืชราคาแพง เกษตรกรประสบปัญหาโดยตรงทั้งเรื่อง และสารเคมีที่ใช้กำจัดวัชพืชมีราคาแพง และมีราคาที่สูงขึ้นทุกปี ในขณะที่ราคายางต่ำลง และมีแนวโน้มที่จะต่ำลงเรื่อยๆ

2.5.4 ปัญหาด้านการใส่ปุ๋ยยางพารา ในประเด็นที่มีปัญหามากคือ ปุ๋ยเคมีราคาแพง เกษตรกรประสบปัญหาโดยตรงเรื่องปุ๋ยราคาแพงและมีราคาสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่ราคายางพาราต่ำลงและมีแนวโน้มที่จะต่ำลงเรื่อยๆ

2.5.5 ปัญหาด้านการกรีดยาง ในประเด็นที่มีปัญหาคือ ขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง เนื่องจากพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ใหม่ ยังไม่ได้รับการอบรมในเรื่องกรีดยางพารา และใช้วิธีการปฏิบัติที่สืบทอดกันมา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้ความสำคัญในประเด็นนี้เพิ่มมากขึ้น

2.6 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

2.6.1 ด้านความรู้การผลิตยางพารา

เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในประเด็น พันธุ์ดีที่เหมาะสม การป้องกันโรคยางพารา และการใช้ปุ๋ยและการผสมปุ๋ยเพื่อใช้เองในสวนยางพารา สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องพันธุ์ดีที่เหมาะสมและการใช้ปุ๋ย ให้ถูกต้อง

2.6.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ในประเด็น การตลาดและตลาดกลางยางพารา การประกันราคายางพารา และจัดหาปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดวัชพืชมาขายในราคาถูก เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในพื้นที่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวกจึงมีความต้องการตลาดกลางยางพาราในชุมชนเพื่อที่จะได้มีจุดซื้อขายผลผลิตยางพาราของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และมีการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้ และให้ทางรัฐช่วยในด้านการประกันราคายางพาราให้กับเกษตรกรเนื่องจากผลผลิตที่ผลิตออกมาแล้วขายไม่ได้ราคา ปุ๋ยและสารเคมีที่ใช้ในสวนยางพารามีราคาสูงขึ้นทุกปี จึงมีความต้องการแหล่งจำหน่ายที่มีราคาถูก

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะจำนวน 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางพาราใช้ทุนของตนเอง เนื่องจากการถือครองพื้นที่เป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านความรู้ให้กับเกษตรกรเพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับไปดูแลรักษาสวนยางของตนเองได้

3.1.2 เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับความรู้ในเรื่องของการปลูกยางพาราในพื้นที่ปลูกใหม่ เพราะพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยางพาราของเกษตรกรเป็นพื้นที่ลาดเชิงเขา เสี่ยงต่อการพังทลายของดินและขาดแหล่งน้ำเพราะสภาพพื้นที่ที่ปลูกเป็นภูเขาที่เคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทางด้านวิชาการ ถ่ายทอดผ่านผู้นำท้องถิ่น เพื่อที่จะนำไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกร ทางหอกระจายข่าวในชุมชน และผ่านการประชุมของชุมชน

3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกยางพาราควรให้ความรู้ด้านวิชาการและฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องต่างๆ ให้ครบวงจรและต่อเนื่องเพื่อที่เกษตรกรจะได้นำความรู้ที่ได้รับนำกลับไปปฏิบัติจริงในการใช้ชีวิตประจำวันได้

3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกยางพารา ควรให้ความรู้และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรใส่ปุ๋ยเคมีตามการวิเคราะห์ค่าของดิน และ หลักสูตรการผสมปุ๋ยเคมีใช้เองในสวนยางพารา เพื่อช่วยแก้ปัญหา ปุ๋ยเคมีราคาแพง ลดต้นทุนการผลิต ให้กับเกษตรกร เกษตรกรสามารถผสมปุ๋ยเคมีตามสูตรที่เกษตรกรต้องการ ได้

3.1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน เพราะจะได้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางในการขายผลผลิตยางพารา

3.1.6 เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราให้มีการจดบันทึกข้อมูลในการผลิตยางพาราให้ครบทุกขั้นตอน เพื่อที่จะได้ทราบถึง รายรับ – รายจ่ายในการผลิตของเกษตรกร ในการทำสวนยางพารา

3.1.7 แนะนำการปลูกยางพาราในพื้นที่ลาดชันให้กับเกษตรกรเนื่องจากพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน เพราะเสี่ยงต่อการพังทลายของดินทำให้ผลผลิตเสียหาย

3.1.8 หน่วยงานของรัฐและที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

3.1.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ในเรื่อง พันธุ์ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร เพราะจะได้ลดต้นทุนการผลิต

3.1.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องการป้องกันโรคยางพาราให้กับเกษตรกร

3.1.11 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราให้กับเกษตรกร จะได้มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานข้อจำกัดในการปฏิบัติงานและความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงาน เพื่อนำผลที่ได้มาเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตยางพาราต่อไป

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตยางพาราของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อนำผลที่ได้มานำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป

3.2.3 ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตยางพารารูปแบบต่างๆ สำหรับเกษตรกรในการเลือกแปรรูปผลผลิตยางพาราตามความเหมาะสม เนื่องจากราคาผลผลิตยางพาราลดต่ำ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร จะได้มีทางเลือกในการผลิตยางพารา

3.2.4 ศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตยางพาราเพื่อนำไปสู่อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตยางพาราทั้งขนาดกลาง ขนาดเล็ก เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตยางพาราของตนเองได้ เกษตรกรจะได้มีทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตจากยางพาราได้มากขึ้น

